

Sote-ammattilaisen perehtyminen
järjestöjen ja seurakuntien
yleishyödylliseen toimintaan syksyn
2022 pikaperehdytyksissä

Järjestöjen ja seurakuntien yleishyödyllinen toiminta

Eri alojen järjestöt ja yhdistykset sekä seurakunnat edistävät hyvinvointialueen asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä tarjoamalla osallistumisen, toimimisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.

- Yleishyödyllinen toiminta lisää sekä siihen osallistuvien että sitä vapaaehtoistyöllään toteuttavien asukkaiden osallisuutta.
- Toiminnalla voidaan vähentää syrjäytymistä ja eriarvoisuutta sekä kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja tarjoamalla toimintaa erityisesti heikoimmassa asemassa oleville asukkaille.
- Muista järjestöistä poiketen sosiaali- ja terveysjärjestöt toimivat kohderyhmiinsä kuuluvien hyvinvointialueen asukkaiden edustajina sekä edun ja oikeuksien valvojina sekä kouluttavat kokemustoimijoita, joita voidaan hyödyntää sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämisessä.

Toimijakenttä Pohjois-Pohjanmaalla

Toimijat osallisuuden, hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tukena:

Noin 6700 järjestöä ja yhdistystä, mm.

- Sosiaali- ja terveysyhdistykset
- Liikunta- ja urheiluseurat
- Kylä- ja asukas yhdistykset
- Kulttuuriyhdistykset
- Nuorisoyhdistykset

Seurakuntia ja uskonnollisia yhteisöjä, mm.

- Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnat (Oulun hiippakunta)
- Pohjois-Suomen ortodoksinen seurakunta (Oulu)
- Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys ry:n (SRK) 82 rauhanyhdistystä

Toimijat palveluita tuottamassa:

Sosiaali- ja terveysjärjestöt palveluntuottajina

- 12 terveystalossa
- 40 sosiaalipalvelussa

Sopimuspalokunnat palveluntuottajina

- 17 Oulu-Koillismaan alueella
- 23 Jokilaaksojen alueella

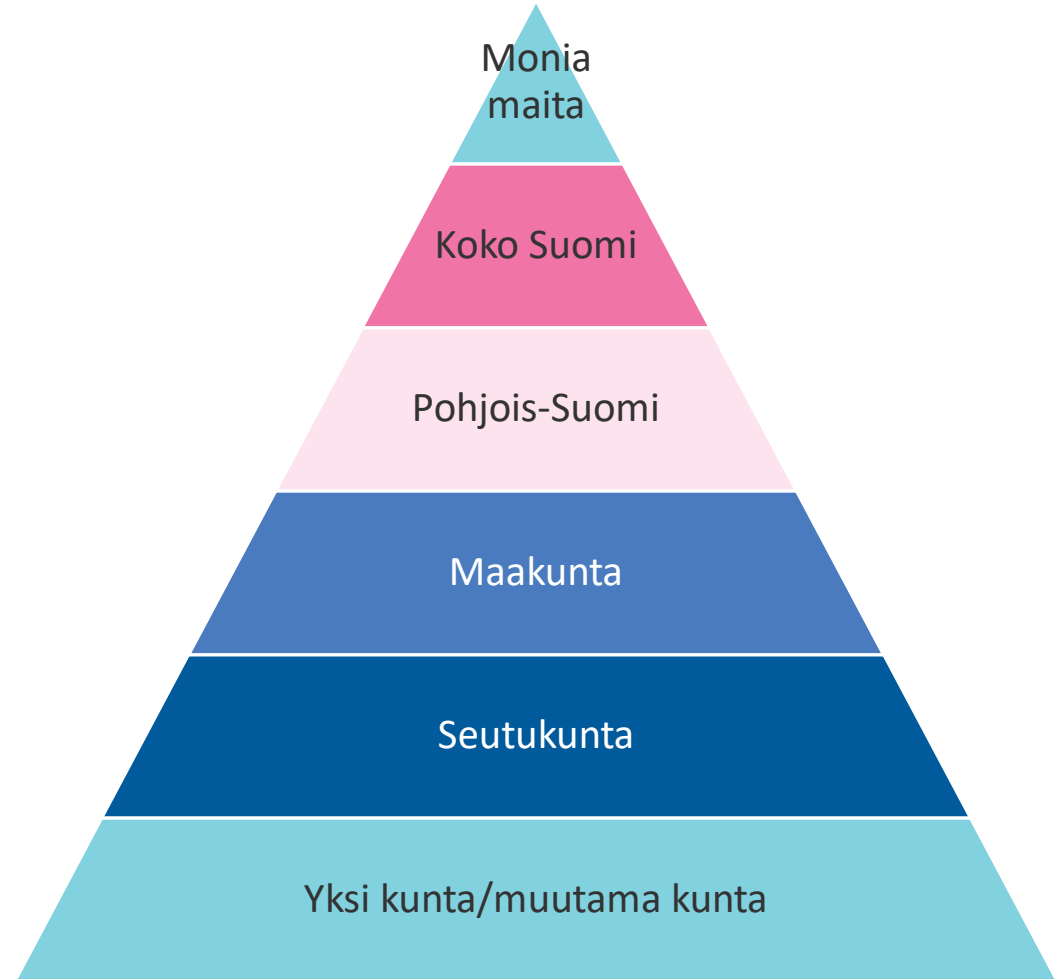
Muut järjestöt palveluntuottajina

- Kuntouttavassa työtoiminnassa eri alojen järjestöjä, mm. kulttuuriyhdistyksiä
- Erilaisissa tukipalvelussa eri alojen järjestöjä, mm. kyläyhdistyksiä

Toimijoiden resurssit ja toimialueet



Ketkä toimintaa toteuttavat?



Millä alueella toimija toimii?

Yhteistyö osana jokaisen sote-ammattilaisen työtä

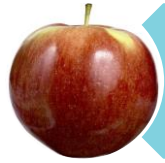
Järjestöjen, yhdistysten ja seurakuntien yleishyödyllisen toiminnan kanssa tehtävä yhteistyö on osa jokaisen sosiaali- ja terveysalan ammattilaisen työtä:

- Asiakkaan tai potilaan elämäntilannetta tulisi tarkastella kokonaisuutena ja pyrkiä tunnistamaan ne yleishyödylliset toiminnot, joista tämä hyötyisi.
- Asiakkaan tai potilaan ohjaus järjestön tai seurakunnan toimintaan on hyvä kirjata asiakas- ja potilastietojärjestelmään ja osaksi hoito- ja palvelusuunnitelmia.

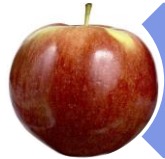
- Erityisen paljon tietoa ja ymmärrystä yleishyödyllisestä toiminnasta tarvitsevat asiakas- ja palveluohjaajat sekä paljon palveluja tarvitsevien asiakasryhmien vastuutyöntekijät.
- Osalla sosiaali- ja terveysalan ammattilaisista voi olla tiiviimpää yhteistyötä tiettyjen järjestöjen kanssa, esim.
 - diagnoosikohtaiset yhdyshenkilöt (mm. muistihoitaja, diabeteshoitaja ja sydänhoitaja) toimivat tiiviissä yhteistyössä kyseistä diagnoosiryhmää edustavien järjestöjen kanssa
 - teemakohtaiset yhdyshenkilöt (mm. elintapaohjaaja) toimivat tiiviissä yhteistyössä kyseiseen teemaan liittyvien järjestöjen kanssa

Sote-keskuksen järjestöyhdyshenkilö mahdollistajana

Sote-keskuksen järjestöyhdyshenkilö mahdollistaa sote-keskuksen henkilöstön perehtymistä järjestöjen, yhdistysten ja seurakuntien tarjoamaan toimintaan. Järjestöyhdyshenkilö huolehtii siitä, että



järjestöjen, yhdistysten ja seurakuntien tarjoamaan toimintaan liittyvä hyvinvointialueen perehdytysmateriaali on sote-keskuksen työntekijöiden käytettävissä



sote-keskuksen työntekijät tietävät, mikä Lähellä.fi-palvelu on ja miten sitä voi hyödyntää asiakas- ja potilastyössä



sote-keskuksen järjestöyhteistyötiimin asiantuntemus on tarvittaessa muiden työntekijöiden käytettävissä järjestötoimintaan ohjaamiseen liittyen



sote-keskuksen työntekijät tietävät, milloin, mitä ja kenen toimesta sote-keskuksessa on tarjolla järjestöjen, yhdistysten tai seurakuntien toimintaa (esim. neuvonta, ryhmät)



sote-keskuksen työntekijöiden palavereissa ja kehittämispäivässä on puheenvuoroja järjestöiltä, yhdistyksiltä ja seurakunnilta

Kasvu, oppiminen, kasvuyhteisöt

- Koulutukset ja kurssit
- Opintopiirit ja –kerhot

Ihmissuhteet ja elämänmuutokset

- Avoimet kohtaamispaikat
- Ystävä- ja tukihenkilötoiminta
- Etsivä ja löytävä työ

Asuminen, elinympäristö ja turvallisuus

- Avoimet kohtaamispaikat
- Asumisohjaus
- Tuettu asuminen
- Pelastustoiminta
- Turvallisuuden edistäminen ja onnettomuuksien ehkäisy

Työ ja toiminta

- Kuntouttava työtoiminta
- Sosiaalinen kuntoutus
- Työkokeilut ja -harjoittelut
- Palkkatuettu työ
- Palkkatyö

Vapaa-aika ja kulttuuri

- Liikunta-, harraste- ja kulttuuriryhmät
- Virkistystoiminta
- Vapaaehtoistyön koordinointi ja tuki
- Vapaaehtoistehtävät

Mitä järjestöt ja seurakunnat tekevät asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi?



Toimiva arki

- Matalan kynnyksen neuvonta ja ohjaus
- Lastenhoitajien koulutus ja välitys
- Sopeutumisvalmennus
- Omaishoitajalomitus

Taloudellinen toimeentulo

- Matalan kynnyksen neuvonta ja ohjaus
- Ruoka-apu ja muu aineellinen apu

Osallisuus, vaikuttaminen ja yhteiskunta

- Matalan kynnyksen neuvonta ja ohjaus
- Avoimet kohtaamispaikat
- Vapaaehtoistyön koordinointi ja tuki
- Vapaaehtoistehtävät
- Asiantuntija-, tiedontuotanto- ja tiedotuspalvelut
- Verkosto- ja kumppanuustyö
- Kansalaistaitojen vahvistaminen
- Järjestöjen järjestöjen tuki

Fyysinen terveys, mielen hyvinvointi ja itsensä toteuttaminen

- Matalan kynnyksen neuvonta ja ohjaus
- Keskusteluapu ja -tuki
- Vertaistoiminta
- Kriisiauttaminen

Elintavat ja terveystyöt

- Elintapaohjaus ja -neuvonta
- Toimintakykyä tukevat ryhmät

Palvelut

- Sosiaalipalvelut
- Terveyspalvelut
- Varhaiskasvatuspalvelut

Millaista yleishyödyllinen toiminta on

- Osallistuminen yleishyödylliseen toimintaan on vapaaehtoista eikä sido asiakasta mihinkään
- Toiminta on pääsääntöisesti maksutonta eikä vaadi liittymistä jäseneksi
- Tukea ja toimintaa on tarjolla monipuolisesti
- Toimintaa on tarjolla myös puhelimessa, chatissä, verkossa ja etäyhteyksin
- Järjestöt ovat oman kohderyhmänsä asiantuntijoita, joten niiden edustajilla on hyvä käsitys kohderyhmän tilanteista ja tarpeista
- Järjestöjen ja seurakuntien yleishyödyllisessä toiminnassa
 - ei synny asiakkuutta
 - tukea tarjotaan ensisijaisesti ihmiseltä ihmiselle, ei ammattilaiselta asiakkaalle
 - kohtaaminen on kiireetöntä ja kuuntelemiseen on hyvin aikaa
 - saa sellaista tietoa, jota ammattilaisella ei ole, ja tukea, jota ammattilainen ei voi antaa

Asiakkaan tai potilaan kynnystä osallistua järjestön tai seurakunnan yleishyödylliseen toimintaan voidaan madaltaa oikean tiedon, empaattisen kuuntelun ja rohkaisun avulla.

Missä tilanteissa ohjata yleishyödyllisen toiminnan pariin

Elämän muutostilanteet, mm.

- lapsen syntymä, lapsen käytöshäiriöt, parisuhteen haasteet, erotilanteet, sairastuminen tai vammautuminen, joutuminen väkivallan tai muun rikoksen kohteeksi, työttömäksi jääminen, eläköityminen, omaishoitotilanteen alkaminen/päättyminen, saattohoidon alkaminen/päättyminen (omaiset)

Sosiaaliset tarpeet, mm.

- vertaistuen tarve, yksinäisyys, sosiaalisten turvaverkkojen puute, sairausloman tai työttömyyden pitkittyminen

Hoitoon, palveluihin ja kuntoutukseen sitoutumisen vaikeudet, mm.

- itse- ja omahoidon puutteet, aikojen käyttämättä jättäminen tai peruminen

Perheiden monimuotoisuuden tuomat erityistarpeet, mm.

- yhden vanhemman perheet, sateenkaariperheet, monikulttuuriset perheet

Mielenterveyden haasteet, mm.

- pelot, masennus, ahdistus, psykoosi, päihteiden käyttö

Taloudelliset haasteet, mm.

- talouden hallinnan vaikeudet, vähävaraisuus, velkaantuminen

Järjestöneuvonta

- On tarkoitettu järjestö- ja vapaaehtoistoiminnasta kiinnostuneille, järjestöjen tukea, toimintaa ja palveluita etsiville sekä sote-alan ammattilaisille palveluohjauksessa
- Tarjoaa tietoa ja ohjausta sosiaali- ja terveysalan järjestöihin
- Tarjoaa tietoa vapaaehtois- ja kokemustoiminnasta
- Maksutonta
- Toiminta-alueena koko Pohjois-Pohjanmaa



Pohjois-Pohjanmaan sosiaali-
ja terveysturvayhdistys ry

Paula Vidnäs

Järjestöneuvoja

Kansankatu 53

90100 Oulu

paula.vidnas@ppsotu.fi

050 313 9308

<https://www.ppsotu.fi/>



OLKA-toiminta sairaalassa

- Kiireetöntä kohtaamista sekä tukea sairauten sopeutumisessa potilaille ja heidän läheisilleen
- Toimintaa sairaaloissa ympäri Suomen
- OYS:ssa toteuttajina Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
- OLKA-piste sijaitsee OYS:n Avohoitotalon ala-aulassa
- www.ppsotu.fi/ppsotu/olka-toiminta
- <https://www.olkatoiminta.fi/>

OLKA® – koordinoitua järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa sairaalassa



OLKA on sairaalan ja kolmannen sektorin välistä kumppanuustoimintaa.



OLKA®

TOIVO®

Vertaistalo.fi

Yleishyödyllinen toiminta asiakkaan palvelupolulla

Asiakas tarvitsee monialaisen ja moniammatillisen verkoston ympärilleen:

- Räätelöity tuki osana asiakkaan ympärille rakennettua verkostoa

Asiakkaalle laaditaan palvelusuunnitelma:

- Ammatillista ohjausta ja neuvontaa, kurssitoimintaa tai palvelua tiettyyn tarpeeseen

Asiakas tarvitsee tukea tilanteensa pohdintaan:

- Matalan kynnyksen tuki sähköisissä ja puhelinpalveluissa sekä kohtaamispaikoissa

Asiakas kaipaava arkeen mielekästä toimintaa ja yhteisöä:

- Osallisuutta, hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävä toiminta, vertaistuki ja vapaaehtoistoiminta

Suorat yhteydenotot
järjestöjen ja
seurakuntien
ammattilaisiin

Tukinet.net
Hyvakysymys.fi

Järjestöneuvonta ja
OLKA-toiminta

Lähellä.fi

Miten ohjata yleishyödyllisen toiminnan pariin

Toimenpide	Satunnaisia palveluja tarvitsevat palvelujärjestelmässä omatoimisesti toimivat asiakkaat	Satunnaisia palveluja tarvitsevat palvelujärjestelmässä toimimiseen tukea tarvitsevat asiakkaat	Laaja-alaisesti tai paljon palveluja tarvitsevat palvelujärjestelmässä omatoimisesti toimivat asiakkaat	Laaja-alaisesti tai paljon palveluja tarvitsevat palvelujärjestelmässä toimimiseen tukea tarvitsevat asiakkaat
Ota asiakkaan kanssa järjestöjen ja seurakuntien toiminta puheeksi.	X	X	X	X
Etsikää yhdessä sopivaa tukea tai toimintaa Lähellä.fi-verkkopalvelusta. Tulosta materiaali asiakkaalle.	X	X	X	X
Soittakaa tai lähettäkää yhdessä viesti toiminnan järjestäjälle ja kysykää lisätietoa.		X		X
Auta asiakasta ilmoittautumaan toimintaan.		X		X
Mikäli Lähellä.fi-palvelusta ei löydy sopivaa tukea tai toimintaa, soittakaa tai lähettäkää yhdessä viesti järjestöneuvojalle tai sairaalassa OLKA-toimintaan, joka auttaa asiakasta sopivan toiminnan löytämisessä.	X	X	X	X
Mikäli Lähellä.fi-palvelusta ei löydy sopivaa keskustelutukea, etsikää yhdessä sopivaa tukimuotoa Tukinet.net tai Hyvakysymys.fi-palveluista.	X		X	
Ota asiakkaan luvalla yhteys järjestön tai seurakunnan edustajaan tai pyydä edustajaa mukaan asiakaskäynnille.			X	X
Mene asiakkaan kanssa tutustumaan järjestön tai seurakunnan toimintaan.			X	X
Kirjaa tehty ohjaus, toimenpiteet ja suunnitelmat asiakas- ja potilastietojärjestelmään.	X	X	X	X

Kaikki järjestöjen tarjoama toiminta lähelläsi, yhdessä osoitteessa

Lähellä.fi-palvelun tarkoituksena on helpottaa ihmisten hakeutumista hyvinvointia ja terveyttä edistävän yhdistystoiminnan pariin.



Palvelu kokoaa yhdistysten ja muiden yleishyödyllisten toimijoiden toimintaa yhteen paikkaan. Palvelu on osa valtakunnallista Lähellä.fi –verkostoa.



Palvelu on suunnattu yhdistysten ja yhteisöjen edustajille, jotka haluavat osallistujia toimintaansa ja tarvitsevat aktiiveja ja vapaaehtoisia.

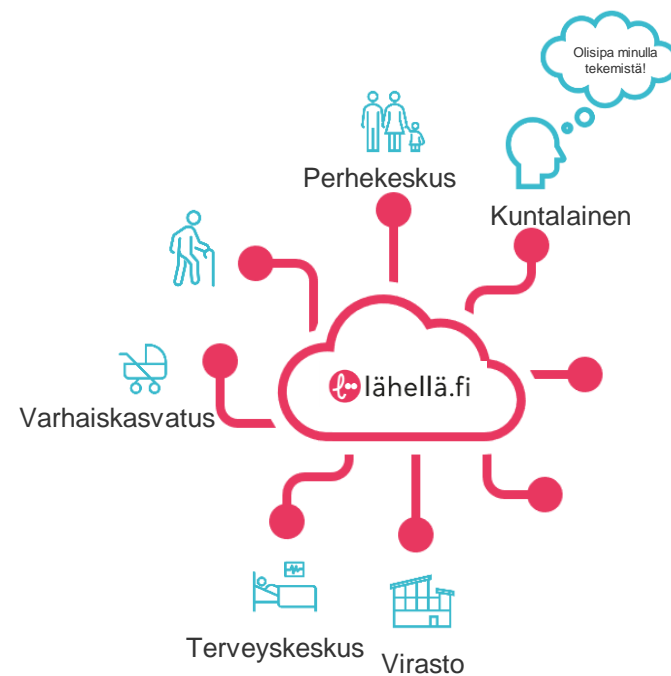


Kuntalaiset ja kunnissa asiakastyötä tekevät löytävät palvelusta tietoa yhdistysten tarjoamasta tuesta ja toiminnasta.



Helppokäyttöisestä verkkopalvelusta voi löytää:

- Tukea ja apua
- Harrastus- ja vapaa-ajan toimintaa
- Vapaaehtoistoimintaa



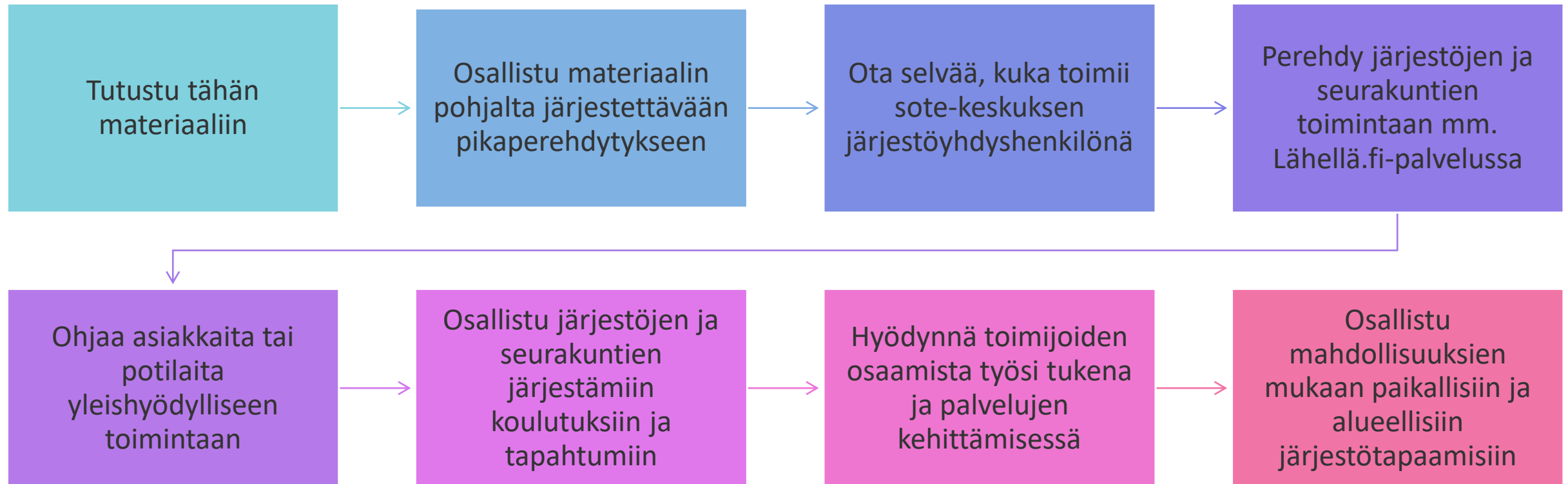
Miten hyödyntää toimijoiden osaamista

- Sote-ammattilainen voi tutustua järjestön tai seurakunnan toimintaan sopimalla vierailukäynnistä kohteessa
- Sote-ammattilainen voi osallistua järjestön tai seurakunnan järjestämään [koulutukseen](#)
- Järjestön tai seurakunnan edustajan voi pyytää sote-keskuksen työntekijöiden palaveriin tai kehittämispäivään kertomaan toiminnasta
- Järjestön tai seurakunnan edustajan voi pyytää mukaan asiakaskäynnille asiakkaan luvalla ja toimijan suostumuksella
- Järjestön tai seurakunnan edustajan voi pyytää mukaan sote-keskuksen järjestämän ryhmätoiminnan, kohtaamispaikkatoiminnan tai tapahtuman toteuttamiseen
- Sote-keskuksen järjestämään ryhmätoimintaan osallistuneet voidaan ohjata järjestön tai seurakunnan järjestämään ryhmätoimintaan sote-keskuksen ryhmätoiminnan päättyessä

Miten hyödyntää kokemustoimijoita

- Sosiaali- ja terveystieteiden koulutetun kokemustoimijan voi pyytää mukaan toiminnan kehittämiseen tai kumppaniksi asiakas- tai potilastyöhön
 - Kokemustoimijalla on omakohtaista tai läheisenä olemisen kokemusta pitkäaikaissairaudesta, vammasta tai vaikeasta elämäntilanteesta
 - Kokemustoimijoiden tehtävänä on lisätä ammattilaisten, opiskelijoiden ja yleisön ymmärrystä asiakkaan näkökulmasta ja kokemuksista sekä kehittää sosiaali- ja terveystieteitä yhdessä työntekijöiden kanssa
 - Kokemustoiminnasta maksetaan kokemustoimijan niin halutessa tuntipalkkio ja tarvittaessa kulukorvaukset
- Kokemustoimijoiden hyödyntäminen syksyllä 2022:
 - Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä on oma kokemustoimintamalli, jonka mukaisesti sairaalan työntekijät voivat hyödyntää kokemustoimijoita (tutustu kokemustoimintamalliin [intranetissä](#))
 - Oulunkaaren kuntayhtymässä pilotoidaan kokemustoimijoiden hyödyntämistä mielenterveys- ja päihdepalveluissa Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeen rahoituksella (katso lisätietoja intranetistä)
 - Myös Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä työntekijät voivat hyödyntää kokemustoimijoita (yhdyshenkilöitä Karita Pesonen ja Lea Hassila, ks. <https://ras.fi/yhdistykset-ja-jarjestot-sote-keskuksessa>)

Aikajana



ELÄVÄ KIRJASTO



Kumppanuuskeskuksella (Kansankatu 53)
Ke 16.11.2022 klo 12.00-15.00

Haluatko kirjaksi tai kirjastonhoitajaksi?

Koulutamme kirjat ja kirjastonhoitajat:

To 10.11.2022 klo 16.30-18.30

Lisätiedot ja ilmoittautuminen:

info@kumppanuuskeskus.fi



Mikä on Elävä kirjasto?

Elävä kirjasto on toiminnallinen menetelmä, joka pyrkii edistämään erilaisten ihmisten välisen kohtaamisen ja vuoropuhelun kautta moninaisuuden, ihmisoikeuksien ja ihmisarvon kunnioittamista. Paperisten kirjojen sijaan Elävästä kirjastosta lainataan oikeita ihmisiä keskustelua varten. Elävät kirjat edustavat erilaisia vähemmistöjä ja muita ryhmiä, jotka kohtaavat syrjintää, ennakkoluuloja, stereotyyppioita ja rasismia.



KUMPPANUUSKESKUS



OULU



Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry

Tapahtuman Facebook-sivu: <https://www.facebook.com/events/5445564625564651>